

Nr 34.

Av herr **Olsson** i Ramsta **m. fl.**, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lindring i arrendevillkoren för vissa prästgårds- och kronoarrendatorer.*

De utarrenderingar av ecklesiastika boställsjordar och kronodomäner, som ägt rum under kristiden, hava merendels skett till så höga arrendebelopp, att vederbörande arrendatorer nu kommit i ekonomiskt trångmål av allvarlig beskaffenhet.

Framställningar gjordes redan förra året till regeringen, vilken också framlade frågan i två speciella fall till riksdagens prövning. Riksdagen avslog emellertid Kungl. Maj:ts proposition med förslag till avkortning av arrendetiden. Depressionen har sedan dess fortskridit och drabbat jordbruket synnerligen hårt och då särskilt dessa, som tagit arrenden under högkonjunkturen. Många av dessa hotas av fullständig ruin. Södermanlands kronoarrendatorer, som tagit arrendena under högkonjunkturen, hade den 9 december sammanträde i Katrineholm, varvid beslöts enhälligt, att genom en deputation uppvakta jordbruksministern och framföra följande underdåniga vädjan till Konungen:

»Undertecknade boställs- och kronoarrendatorer, som under kristidens högkonjunkturer tagit arrenden av kronan till oskäligt höga arrendesummor, hava nu på grund av den svåra depressionen med katastrofalt prisfall på lantmannaprodukter kommit i en ekonomiskt ohållbar ställning, som förr eller senare måste göra oss oförmögna att fullgöra våra kontrakt till kronan.

I flera fall överstiger ej hela skördens saluvärde det belopp, som måste erläggas i kontant arrende och kontanta ordinarie arbetslöner; i sådana fall måste de arrendatorer, som ej haft tillfälle att spara något kapital under högkonjunkturerna, skuldsätta sig för allt som måste ges ut för extra arbets hjälp, för underhåll och reparationer av byggnader, försäkringar och skatter samt egna levnadskostnader och oförutsedda utgifter.

Då de klagoskrifter en del kronoarrendatorer föregående år insände ej föranledde till någon åtgärd, våga vi nu utbedja oss att vår sak noga prövas, om en nedsättning av våra arrendesummor ej är en nödvändighet, varom

icke komma vi att ruineras till obotlig skada för vårt framtida väl och stor skada för kronans domäner.

På grund härav anhålla vi i underdånighet att våra arrendesummor nedsättas i proportion till det prisfall som inträtt på lantmannaprodukter eller till det pris, som kan av sakkunniga eventuellt föreslås.»

Skrivelsen är undertecknad av 27 st. prästgårds- och kronoarrendatorer i Södermanland.

De på mötet i Katrineholm utsedda deputerade för framlämnandet av denna hemställan till Konungen hava uppvaktat både jordbruks- och ecklesiastikministern. Någon åtgärd i anledning av denna de sörmländska kronoarrendatorernas hemställan läser dock, efter vad vi försport, ej vara att förvänta från regeringens sida, beroende på riksdagens hållning förra året.

Då vi emellertid anse att läget för dessa kronoarrendatorer över hela vårt land är synnerligen prekärt, tveka vi ej att draga frågan inför riksdagen och dess prövning. Man kan ju tänka sig olika vägar för bringandet av den hjälp och lindring, som kronoarrendatorerna, vilka tagit sina arrenden under kristiden, tydligen äro i behov av. Dels kan man tänka sig en procentuell nedsättning av arrendebeloppen, dels ock att arrendatorerna lösas från sina förpliktelser efter viss kortare tid och ny arrendeuppskattning och arrendeauktion äga rum.

Som frågan nu ligger är tydligt att inga positiva förslag kunna av oss motionsvis framläggas, ty först måste en utredning ske angående omfattningen av den under krisåren skedda utarrenderingen av prästgårdsboställen och kronodomäner.

Som arrendebeloppen också förete avsevärda variationer, från 20 kronor upp till 36 kronor per tunnland jämte naturaprestationer, är tydligt att en utredning måste företagas innan något kan åtgöras i saken.

På grund av vad vi här anfört våga vi vördsamt hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en skyndsamt utredning om huruvida och på vad sätt lindring i arrendevillkoren må kunna beredas de prästgårds- och kronoarrendatorer, som tagit arrendena under högkonjunkturen, samt att Kungl. Maj:t till 1924 års riksdag framlägger de förslag, vartill utredningen giver anledning.

Stockholm den 17 januari 1923.

Gustaf Olsson.
i Ramsta.

Elisabeth Tamm.

Erik Laurén.

A. J. Bårg.

Conrad Jonsson

Karl Andersson.